

7. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.

АНАЛІТИКА РОЗВИТКУ ІДЕЙ Д.О.ТХОРЖЕВСЬКОГО В КОНТЕКСТІ СТАНУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Микола Корець

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Київ, Україна

Анотація. У тезах поведений аналітичний огляд розвитку ідей Д.О.Тхоржевського в контексті стану технологічної освіти на сучасному етапі. Проведений порівняльний аналіз здобутків у дослідженні наукової спадщини, виокремлені позиції, які неправомірно забуваються. Поставлені завдання для належного дослідження наукової спадщини Д.О. Тхоржевського, серед яких підготовка бібліографічного показника наукових праць, а також збірника його наукових праць та структуру наукової школи.

Ключові слова: трудове навчання, технології, Дмитро Тхоржевський, спадщина, дослідження, наукові праці.

Не дивлячись на всілякі перешкоди ми традиційно проводимо конференцію, присвячену пам'яті академіка Дмитра Тхоржевського – фундатора трудового навчання в Україні. Досить пам'ятним був для нас 2014 рік, я пам'ятаю як відкривав конференцію ,будучи директором інституту, а на Майдані горіла земля під ногами, йшла боротьба українського народу за демократію і Європейський вибір. В таких умовах ми змогли масово зібратися у приміщенні інституту гуманітарно-технічної освіти на бульварі Леся Курбаса і провести конференцію. Сьогодні, у цей тяжкий час, ми знову разом, а наступні покоління це достойно оцінять.

22 роки немає з нами Д.О. Тхоржевського, великого вченого, вклад якого в педагогічну науку належним чином не оцінений. На місці його поховання, аа плиті зроблений надпис «Віддав життя праці», який ми сприймаємо двозначно. По-перше, він дійсно дуже любив працю, не знав вихідних днів, а його відпустки були заповнені роботою.

По-друге, праця – це так тривалий період називали шкільний навчальний предмет, який пройшов різну трансформацію як за змістом, так і за назвою, а в розумінні Дмитра Олександровича - це було трудове навчання.

Проаналізувавши праці, які були присвячені дослідженню наукової спадщини Д.О. Тхоржевського, я дійшов до такого висновку:

Найбільш душевною і теплою є стаття журналіста, публіциста, кандидата економічних наук, друга Дмитра Олександровича Леся Підлуцького «Людина, яка зробила більше можливого»- це оцінка постаті вченого, не зі сторони наукової галузі, а людини сторонньої, не байдужої до постаті вченого і його сфери діяльності.

Були вузькопрофільні спроби узагальнити досвід його наукової діяльності у дисертаційному дослідженні Яни Бобильової під керівництвом професора Вячеслава Борисова. Досить багато в цьому відношенні зробили професори Валентина Титаренко, Ніна Слюсаренко, Володимир Стешенко, Василь Кузьменко та інші, тобто переважно учні наукової школи Дмитра Олександровича. Прикрим є те, що видатний науковець не прагнув високих посад і нагород. Він був завідувачем кафедри трудового навчання і креслення, яку започаткував у 1977 році і керував нею до 2000 року, а останні два роки був професором її ж кафедри.

Відмінник освіти УРСР, Заслужений працівник освіти України – ось дві подяки від держави за його багаторічну невтомну працю. Багато це, чи мало? Однозначно недостатньо, але упродовж життя він завжди підкреслював, що «основною нагородою для мене є хороший результат моїх ідей».

Час зупинитися і оглянутися, та з'ясувати де ми є, що досягли і втратили. Проаналізуємо, які позитиви досягнуті після Д.О.Тхоржевського в частині розвитку його ідей і що неправомірно забуто і не прижилося в нашому соціумі.

Нові досягнення	Недоліки
Відповідно до вимог часу запроваджуються до навчального процесу інформаційні технології, йде діджиталізація технологічної освіти.	Зовсім занедбані сегменти трудового виховання та профорієнтаційної роботи
Наповнення змісту навчання і технологій інтелектуальними завданнями, простим операціям.	Практично відсутня продуктивна праця у трудовому навчанні і технологіях, тобто не зреалізована продуктивна педагогіка.
Перехід від ремісничої підготовки до проєктно-технологічної діяльності.	Майже знівельовані до мінімуму практичні заняття з ручної механічної обробки матеріалів (деревини, металу, тканини, харчових продуктів)

Визначимося, що слід зробити для належного дослідження наукової спадщини Д.О. Тхоржевського.

1. Підготувати системний бібліографічний покажчик наукових праць Д.О. Тхоржевського, включаючи і його ранні статті з металообробки і теорії різання.
2. Видати збірник ключових педагогічних праць Д.О. Тхоржевського, де розмістити інформацію про його наукову школу
3. Дослідити спадщину Д.О. Тхоржевського у форматі «Прогноз розвитку технологічної галузі - реалії сьогодення».

Коли ми говоримо про природознавство та асоціюємо його із Вернадським Володимиром Івановичем, а коли мова йде про трудове навчання, то впершу чергу згадуємо Д .О. Тхоржевського, тому необхідно практично дослідити і оцінити його спадщину.

1. О. Підлуцький. Дмитро Тхоржевський: людина, яка зробила більше можливого. // Дзеркало тижня. 2002р. №10 16 – 22 березня.
2. В.К. Сидоренко Мудрість вчителя // Освіта. - 2001 р. №6 – 7 С. 12.

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Микола Корець, Вадим Міщанчук

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Київ, Україна

Анотація В тезах окреслені основні можливості і напрями їх вирішення у навчальному процесі старшокласників при запровадженні до занять з технологій основ підприємницької діяльності. Велика увага звертається на розвиток фінансової грамотності учнів, що сприяє формуванню навичок фінансового планування та управління ресурсами. Доведено, що учні на цих заняттях навчаються взаємодіяти як команда, розподіляти обов'язки та обирати лідера проекту і при цьому створюються умови для формування комунікативних та командних навичок.

Ключові слова: розвиток фінансової грамотності, стимулювання інновацій, практичний досвід у бізнес-процесах, формування комунікативних та командних навичок, підготовка до підприємницької кар'єри.

Важливість підприємницької освіти на сьогоднішній день є дуже актуальним навиком для випускників шкіл. Підприємництво розвиває ключові навички, необхідні для успішної соціальної та професійної адаптації, що дає змогу ефективно планувати свої дії та управляти обмеженими ресурсами. Це надає можливість оптимізувати роботу та досягати поставлених цілей. Підприємницька діяльність часто включає в себе роботу в командах та взаємодію з різними людьми. Тому учні, які мають досвід у